

Anna Sobala

Studentka Państwowej Akademii Nauk Stosowanych
im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

annasobala363@gmail.com

Innowacja treściowa – scenariusz zajęć dydaktyczno-wychowawczych o rodzinie dla dzieci z klasy pierwszej

Pedagogical innovation „weekly schedule of teaching and educational classes about family for children in first grade”

Abstrakt: Przedmiotem artykułu jest innowacja pedagogiczna przeznaczona do realizacji na etapie edukacji wczesnoszkolnej w klasie pierwszej. Jej treścią są rozważania o rodzinie. Rodzina niezależnie od jej struktury jest pierwszą grupą społeczną, którą poznają i współtworzą dzieci. W niej obserwują m.in., że role społeczne każdej osoby zmieniają się wraz z jej wiekiem. Zajęcia mają na celu rozwój właściwych postaw społecznych, dzięki którym dziecko opanuje umiejętność okazywania wzajemnego szacunku, wspierania, zrozumienia odmienności i różnorodności środowisk rodzinnych. W trakcie zajęć uczeń pozna także pisownie liter „T” oraz „M”, wzmocni umiejętność aktywnego słuchania, pozna zagadnienie porównywania liczb, a także utrwali umiejętność dodawania i odejmowania w zakresie 10.

Słowa kluczowe: rodzina, pedagogika rodziny, innowacja pedagogiczna, program nauczania

Abstract: The subject of the article is a pedagogical innovation intended for implementation at the stage of early school education in the first grade. The main assumption of the work is considerations about the family regardless of its structure. The family is the first social group that children get to know

and co-create. Using its example, they observe that social roles change with age. The classes are aimed at developing appropriate social attitudes, thanks to which the child will master the ability to respect, support, understand the differences and diversity of family environments. During the classes, the child will learn the spelling of the letters „T” and „M”, strengthen the ability to listen actively, learn the issue of comparing numbers, and consolidate the ability to add and subtract within 10.

Keywords: family, family pedagogy, pedagogical innovation, curriculum

Wprowadzenie

Pedagogika definiuje pojęcie rodziny jako termin wieloaspektowy, jednak jej podręcznikowy kontekst dotyczy opieki i wychowania dzieci oraz ról, które wobec nich spełnia. Rodzina jest podstawową komórką społeczną, pierwszym środowiskiem, w którym dziecko od urodzenia kształtuje swoją moralność, osobowość, rozwija własny światopogląd oraz przystosowuje się do wyzwania, jakie w przyszłości będzie stanowiła dla niego dorosłość.

Z upływem czasu struktura aparatu rodzinnego, więzi łączące jej członków, podział obowiązków, role jakie spełniają konkretni krewni, ulegają stałym zmianom. Niewątpliwie rodzina figuruje jako bezprecedensowy i podstawowy model właściwych postaw i zachowań dla dorastającej młodzieży.

Według Wincentego Okonia (1998) „rodzina jest małą grupą społeczną, składającą się z rodziców, ich dzieci i krewnych, rodziców łączy więź społeczna, rodziców z dziećmi – więź rodzicielska, stanowiąca podstawę wychowania rodzinnego, jak również więź formalna, określająca obowiązki rodziców i dzieci względem siebie”. Warto nadmienić, że powszechny obraz rodziny jest postrzegany jako grupa, w skład której wchodzi kobieta i mężczyzna stanowiący jedność małżeńską oraz ich biologiczne bądź przysposobione dzieci, niekiedy również inne najbliższe osoby. Rodzina jest także rozumiana jako wspólnota powiązana majątkowo, terytorialnie i administracyjnie.

Zainspirowana tematyką pedagogiki rodziny oraz intensywnym rozwojem wiedzy pedagogicznej na temat zróżnicowania środowisk rodzinnych, opracowałam innowacje pt. „Tygodniowy scenariusz zajęć dydaktyczno-wychowawczych o rodzinie skierowany do dzieci w wieku siedmiu lat”.

Moją uwagę przykuła postawa Józefa Wilka, który zwraca uwagę na potrzebę integrowania wiedzy o wychowaniu z nauką. Autor podkreśla, że rozwój zasobów informacji na temat funkcjonowania rodziny oraz m.in. zmiany jej

struktury jest oparty o wielorakie badania, przyczyną których jest postęp procesu indywidualizacji pedagogiki rodziny (Wilk, 2002).

Co u każdej innowacji, jest jej efektywność i atrakcyjność z perspektywy ucznia. Ciekawe pomoce dydaktyczne wykonane samodzielnie w postaci plansz i sylwet, jak również pomocnicze prezentacje multimedialne zawarte w projekcie, nie tylko stanowią doskonałe uatrakcyjnienie zajęć lekcyjnych. Pomagają uczniom w przystępny, kreatywny i przyjemny sposób rozwijać m.in. umiejętności matematyczne.

Innowacja ma na celu zaznajomić dziecko z różnorodnością środowisk rodzinnych. W trakcie zajęć należy zwrócić uwagę uczniów na fakt, że rodzina to przede wszystkim miłość, akceptacja i troska o siebie nawzajem.

Najważniejszym celem projektu jest ukazanie dzieciom właściwych wzorców rodzinnych, ponieważ pierwotnym i najistotniejszym czynnikiem kształtującym postępowanie dziecka jest rodzina, dom rodzinny, pielęgnowane w nim relacje i przeżywane emocje.

1. Założenia ogólne

- Adresatami innowacji są uczniowie klasy pierwszej.
- Innowacja obejmuje 25 godzin lekcyjnych.
- Proponowany czas realizacji to maj, ze względu na obchody dnia rodziny.
- Głównym celem innowacji są dywagacje na temat różnorodności środowisk rodzinnych.

2. Cele innowacji wynikające z podstawy programowej

a) Edukacja polonistyczna

- Uczeń prawidłowo odwzorowuje i zapisuje w liniaturze literę „T” (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 35 Osiągnięcia w zakresie pisania § 1*).
- Uczeń prawidłowo odwzorowuje i zapisuje w liniaturze literę „M” (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 35 Osiągnięcia w zakresie pisania § 1*).
- Uczeń potrafi z uwagą słuchać wypowiedzi innych osób (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 34 Osiągnięcia w zakresie słuchania § 1*).
- Uczeń w sposób kulturalny i empatyczny komunikuje się z dorosłymi oraz rówieśnikami. (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 34 Osiągnięcia w zakresie mówienia § 7*).

b) Edukacja matematyczna

- Uczeń rozumie zagadnienie porównywania liczb, potrafi stosować znaki $<$, $=$, $>$ (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 37 Osiągnięcia w zakresie rozumienia liczb i ich własności § 4*).

c) Edukacja muzyczna

- Uczeń opanowuje tekst piosenki „Moja wesoła rodzinka” (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 45 Osiągnięcia w zakresie ekspresji muzycznej. Śpiew § 2*).
- Uczeń opanowuje tekst piosenki „Hello!” oraz „See You Later, Alligator” (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 45 Osiągnięcia w zakresie ekspresji muzycznej. Śpiew § 6*).

d) Edukacja plastyczna

- Uczeń uzewnętrznia, poprzez ekspresję plastyczną, emocje związane ze swoją rodziną (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 42 Osiągnięcia w zakresie działalności ekspresji twórczej. § 1, § 7*).
- Uczeń uzewnętrznia, poprzez ekspresję plastyczną, emocje związane ze środowiskiem domowym (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 42 Osiągnięcia w zakresie działalności ekspresji twórczej. § 2, § 7*).

e) Edukacja społeczna

- Uczeń potrafi określić swoje miejsce w rodzinie (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 39 Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego. § 1*).
- Uczeń potrafi określić swoje obowiązki oraz wymienia codzienne zadania członków swojej rodziny (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 39 Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego. § 2*).
- Uczeń respektuje oraz szanuje zwyczaje i tradycje poszczególnych środowisk rodzinnych, a także wyraża akceptację w stosunku do odmienności (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 39 Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego. § 9*).

f) Edukacja wychowania fizycznego

- Uczeń zna i stosuje zasady dawnych zabaw (*Wynika z Podstawy Programowej str. 47 Osiągnięcia w zakresie różnych form rekreacyjno-sportowych § 3*).
- Uczeń w prawidłowy sposób wykonuje czynności związane z przebiegiem nowo poznanych zabaw (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 47 Osiągnięcia w zakresie różnych form rekreacyjno-sportowych § 5*).

g) Edukacja językowa. Język obcy nowożytny

- Uczeń zna podstawowe nazwy członków rodziny w języku angielskim (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 47 Edukacja językowa. Język obcy nowożytni. § 1*).
- Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne związane ze środowiskiem rodzinnym (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 48 Edukacja językowa. Język obcy nowożytni. § 2*).
- Uczeń rozumie i reaguje na polecenia nauczyciela związane z wykonywaniem zadań o tematyce rodziny (*Wynika z Podstawy Programowej: str. 48 Edukacja językowa. Język obcy nowożytni. § 6*).

3. Metody i formy

a) Metody

- Metody oparta na słowie (pogadanka, opowiadanie).
- Metody oglądowa (pokaz, ilustracje, plansze).
- Metody aktywizująca (burza mózgów).
- Metoda twórczego rozwiązywania problemów.
- Metoda praktyczna (zadań stawianych do wykonania).
- Metoda ekspresyjna.
- Metoda ćwiczeń.
- Metoda Audiolingwalna (ALM).
- Metoda Naturalna.
- Metoda Ruchu Rozwijającego W. Sherborne.
- Gra dydaktyczna.

b) Formy pracy

- Zbiorowa.
- Indywidualna.

4. Tematyka zajęć

- I. Czym jest rodzina?
- II. Kochamy nasze mamy.
- III. Mój tata – mój bohater.
- IV. Nasi dziadkowie i ich zabawy.
- V. Dom – nie tylko budynek.

I. Czym jest rodzina?

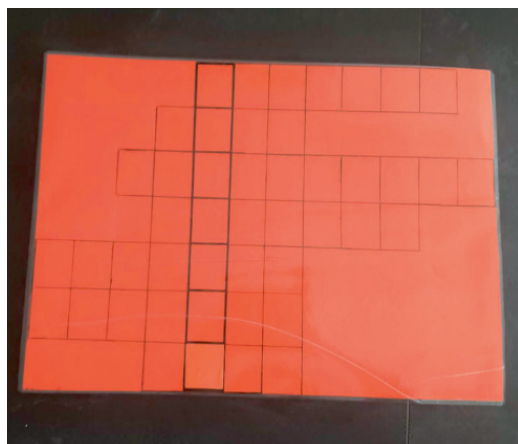
Pierwszy temat innowacji ma na celu zapoznanie dzieci z definicją słowa „rodzina”, ponadto dzieci zostaną zaznajomione z zagadnieniem porównywania liczb.

Nauczyciel rozpoczyna zajęcia dość nietypowym powitaniem. Mianowicie machając do siedzących w ławkach uczniów i kierując do nich zdania typu:

- Witam dzieci, których tata ma wąsy.
- Witam dzieci, których dziadek nosi okulary.
- Witam dzieci, które mają brata itp.

Dzieci, które poczują się powitane powinny odmachać do nauczyciela.

W dalszej kolejności nauczyciel informuje dzieci, że ich zadaniem będzie odgadnięcie tematu zajęć. W tym celu umieszcza na tablicy nieuzupełnioną planszę z krzyżówką, której hasłem będzie temat przewodni lekcji, czyli słowo „rodzina”.



- *Mama i tata to moi... – RODZICE*
- *Mieszkaś w nim – DOM*
- *Ta dziewczynka i ten chłopczyk jedną mamę mają. Powiedz prędko, jak się nazywają? – RODZENSTWO*
- *Tata mojej mamy to mój... – DZIADEK*
- *Mama mojej mamy to moja... – BABCIA*
- *Nasze mamy to siostry, a ona nazywa się Klementynka. Już wiem, to moja... – KUZYNKA*
- *Kocha, gotuje, przytula ta dama. Ławt wizna! Przecież to moja... – MAMA*

Plansza do krzyżówki

Źródło: opracowanie własne.

W dalszej kolejności przeprowadza z dziećmi burzę mózgow, wspólnie będą starać się odnaleźć odpowiedzi na pytania:

- Czym jest rodzina?
- Kto tworzy rodzinę?
- Jakie są ich obowiązki jako członków rodziny?
- Jakie tradycje rodzinne są kulturowane w ich domach?

Po przeprowadzonej burzy mózgow nauczyciel rozpoczyna pogadankę na temat „czy tylko mama, tata i dzieci tworzą rodzinę?”.

Po krótkiej wymianie zdań przedstawia dzieciom prezentacją na temat różnych rodzajów rodzin tj. rodzin wielopokoleniowych, rodzin jednopłciowych itp.

Link do prezentacji: Różne rodzaje rodzin

Kolejno nauczyciel zaprasza dzieci do zabawy, która nosi nazwę „Dopasowywanie przedmiotów do obrazków”. Pośrodku dywanu leżą obrazki przedstawiające poszczególnych członków rodziny oraz charakterystyczne dla nich przedmioty. Zadaniem dzieci jest przyporządkowanie danej rzeczy do właściwego obrazka np. mama – szpilki, tata – krawat itd.

Plan pierwszego dnia obejmuje również wprowadzenia zagadnienia porównywania liczb. W tym celu nauczyciel czyta dzieciom krótki tekst o rodzeństwie Tosi. Nakierowując uwagę dzieci na fakt, że każde z rodzeństwa je mniej, więcej, bądź tyle samo, co Tosia. Kolejno rysuje na tablicy znaki mniejszości, większości oraz równość i tłumaczy ich zastosowanie. Dalej, umieszcza na tablicy magnetyczne sylwety różnych członków rodziny w taki sposób by powstały 3 zbiory np. mam i tata odstęp babcia itd., po czym zaprasza chętne dzieci do wpisania odpowiedniego znaku w miejscu odstępu między postaciami.



Sylwety różnych członków rodziny

Źródło: opracowanie własne.

Następnie dzieci uczą się pierwszej zwrotki oraz refrenu piosenki „Moja wesoła rodzinka”.

Na zakończenie wykonują pracę plastyczną „Moja liściasta rodzinka”. Po przyklejeniu liści do białej kartki dorysowują do nich części ciała tak, aby powstała postać człowieka.

II. Kochamy nasze mamy

Drugi temat innowacji obejmuje dywagacje na temat postaci mamy.

Nauczyciel rozpoczyna zajęcia czytaniem krótkiego wierszyka, zadaniem dzieci jest odgadnięci, jakiego członka rodziny dotyczy. Kiedy dzieci odgadną, że wierszyk opowiada o mamie zadaje im następujące pytania:

- Czym zajmują się wasze mamy?
- Czy kochacie swoje mamy?
- Co najbardziej lubicie robić z waszymi mamami?
- Czy wiecie, kiedy jest dzień mamy?
- Jaki prezent wręczylibyście swojej mamie na dzień mamy?

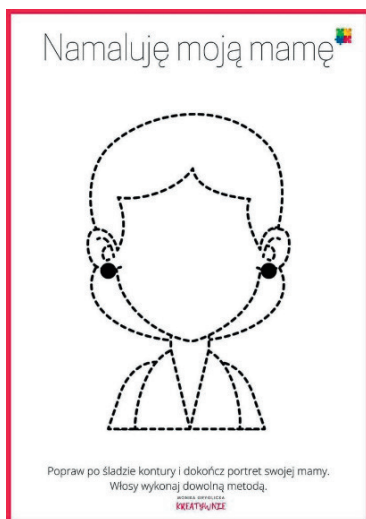
Kolejno nauczyciel inicjuje zabawę „Pomagamy mamie w sprzątaniu”. Z przygotowanego uprzednio koszyka wysypuje na dywan pogniecione kulki z kolorowego papieru. Uczniowie jak najszybciej muszą je pozbiierać i na nowo umieścić w koszyku.

Po krótkiej zabawie nauczyciel przeprowadza pogadankę z dziećmi na temat:

- Jak możemy pomagać naszym mamom w codziennych obowiązkach?

Temat stwarza odpowiednie warunki do wprowadzenia liter M, co zostało ujęte w innowacji jako kolejna aktywność drugiego dnia.

Na koniec zajęć dzieci wykonują krótką pracę plastyczną „Portret mojej mamy”. Zadaniem dzieci jest stworzenie portretu swojej mamy poprzez dorysowanie brakujących elementów twarzy.



Karta pracy „Portret mojej mamy”

Lekcja języka angielskiego – My house, my family

W planie drugiego dnia innowacji zaplanowałam lekcję języka angielskiego, do której przygotowaliśmy osobny konspekt.

Nauczyciel rozpoczyna lekcję powitaniem. Stojąc w kole odśpiewuje wspólnie z dziećmi piosenkę pt. „Hello!”. W trakcie śpiewania wykonują różne czynności, po usłyszeniu danego słówka bądź wyrażenia np. Hello – machanie, How are you? – wyciągnięcie rąk do przodu itp.

Kolejną aktywnością jest zabawa „Open the door”. Nauczyciel wybiera chętne dziecko, które wskazuje jedną z 7 kopert zawierających różne cyfry. Następnie uczeń szuka na tekturowej tablicy domku z określoną cyfrą. Otwiera drzwiczki, po czym sprawdza, jaki obrazek znajduje za nimi. Nauczyciel nazywa znajdującą się na nami ilustracje po angielsku.



Plansza potrzebna do przeprowadzenia zabawy „Open the door”.

Źródło: opracowanie własne.

Następnie nauczyciel inicjuje zabawę „Magic eye”. W tym celu rozkłada karty obrazkowe przedstawiające poszczególnych członków rodziny tj. mamę, tatę, babcię itp. Nazywa po kolei, w języku angielskim wszystkie karty. Następnie odwraca do dołu jedną kartę i wraz z dziećmi nazywają wszystkie karty razem z zasłoniętą. W dalszej kolejności odwraca trzecią, czwartą itd. Dzieci starają się zapamiętać wszystkie odwrócone obrazki.

Zajęcia kończą się odśpiewaniem piosenki „See You Later, Alligator”.

III. Mój tata – mój bohater

Trzeci temat innowacji obejmuje dywagacje na temat postaci taty.

Nauczyciel rozpoczyna zajęcia zabawą w skojarzenia, zaczyna wymieniać rzeczy kojarzące się mu z tematem dzisiejszych zajęć:

- Potrafi wszystko naprawić
- Lubi samochody
- Gra ze mną w piłkę
- Bardzo nas kocha

Wspólnie odgadują, że chodzi o tatę. Następnie nauczyciel zadaje dzieciom następujące pytania:

- Za co kochacie swoich tatusiów?
- Co najbardziej lubicie robić ze swoim tatą?
- Czy wiecie, kiedy obchodzimy dzień taty?
- Jaki prezent wręczylibyście tacie z okazji dnia taty?

Kolejno Nauczyciel przypina do tablicy planszę przedstawiającą postać taty i rozpoczyna odczytanie pierwszej części opowiadania „Przygody Tadeusza Talara”.

To jest tata Tosi. Nazywa się Tadeusz Talar. Ma trzydzieści trzy lata. Jest bardzo towarzyski. Lubi grać w tenisa, bierze udział w teleturniejach, ogląda telewizję. Jego hobby to taternictwo. Trzy razy w tygodniu wyjeżdża w Tatry, żeby się wspinać po górach. Ubiera wtedy trampki lub buty trapery. Tata Tosi pracuje w telekomunikacji. Naprawia telewizory. Do tej pory jeździł Trabantem, ale trzy tygodnie temu kupił sobie Toyotę (Wcisło, 2015).

Po wysłuchaniu tekstu nauczyciel zadaje dzieciom pytania dotyczące opowiadania.

Pytania do tekstu:

- Kto jest głównym bohaterem opowiadania? – tata Tosi
- Jak ma na imię? – Tadeusz Talar
- Co lubi robić? – oglądać telewizję, grać w tenisa
- Gdzie pracuje? – w telekomunikacji
- Co robi w pracy? – naprawia telewizory
- Jakie jest jego hobby? – taternictwo

Temat stwarza odpowiednie warunki do wprowadzenia liter T, co zostało ujęte w innowacji jako kolejna aktywność trzeciego dnia.

W dalszej części zajęć nauczyciel czyta drugą część opowiadania „Przygoda Tadeusza Talara” po czym rozpoczyna zabawę w segregowanie wyrazów zawierających głoskę „T”. Umieszcza na biurku sylwety przedstawiające przedmioty zawierające głoskę „T”. Zaprasza chętne dzieci, by wybrały sylwety przedstawiające przedmioty, których nazwa zaczyna się na głoskę „T”, a następnie przykleiły je do pierwszej przegrody teczki wywieszanej na tablicy.



Sylwety zawierające głoskę „T”

Źródło: opracowanie własne.

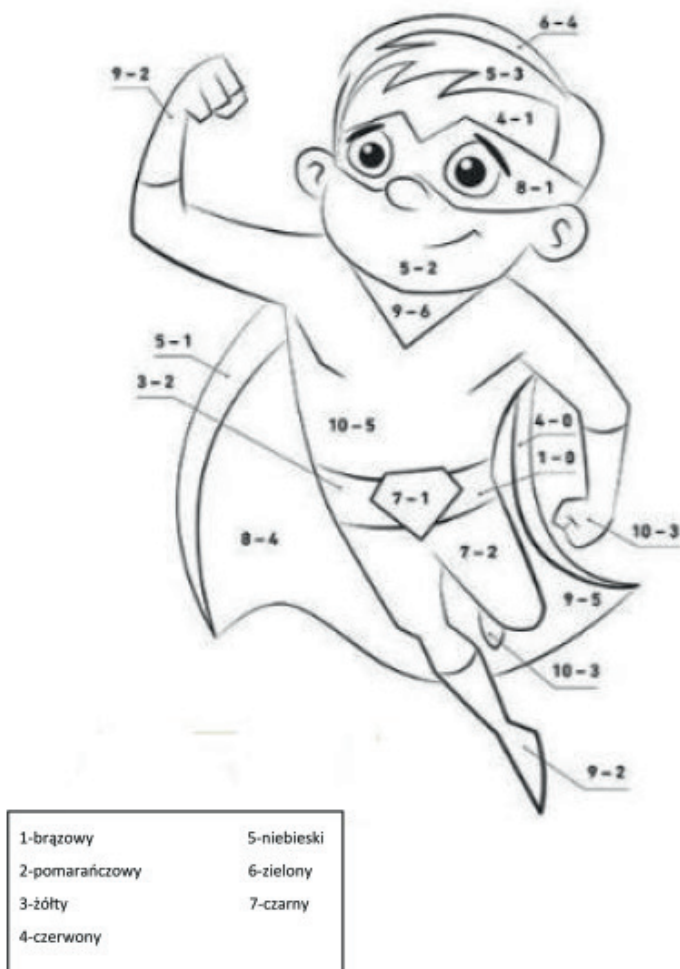


Plansza teczki

Źródło: opracowanie własne.

Kolejno dzieci otrzymują od nauczyciela, matematyczną kartę pracy. Ich zadaniem jest rozwiązanie prostych działań matematycznych, a następnie przy pomocy otrzymanych wyników pokolorowanie poszczególnych elementów obrazka zgodnie z rozpiską w tabeli.

Pokoloruj obrazek. Rozwiąż działania i sprawdź, jakich kolorów użyć.



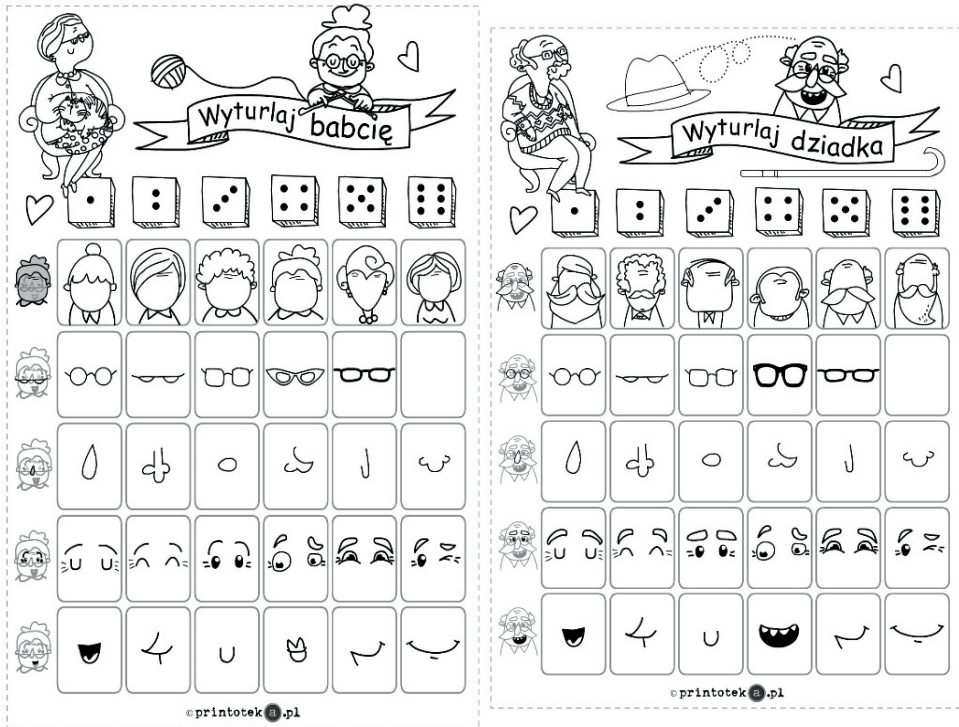
Matematyczna karta pracy

Źródło: zbiór zasobów własnych.

Na zakończenie zajęć dzieci wykonują prace plastyczną „Koszula dla taty”. Nauczyciel rozdaje uczniom wykonane własnoręcznie koszule z orgiami. Zadaniem dzieci jest ozdobienie ich za pomocą kredek i pisaków.

IV. Nasi dziadkowie i ich zabawy

Czwarty temat innowacji obejmuje dywagacje na temat dawnych zabaw naszych dziadków.



Plansze potrzebne do przeprowadzenia zabawy „Wyturlaj babcie idziadka”

Źródło: <https://www.printoteka.pl/pl/materials/item/3728>
<https://www.printoteka.pl/ah/materials/item/3730>

Nauczyciel rozpoczyna zajęcia zabawą „Wyturlaj dziadka, wyturlaj babcie”. W tym celu przyklepa do tablicy plansze potrzebne do przeprowadzenia zabawy. Zadaniem chętnych dzieci jest wykonanie rzutu kostką, sprawdzenia na planszy za pomocą ilości wyrzuconych oczek, który element części ciała muszą dorysować oraz narysowanie go na tablicy.

W dalszej kolejności nauczyciel zadaje uczniom następujące pytania:

- Czy kochacie swoich dziadków?
- Jak można spędzać czas z dziadkami?
- Co najbardziej lubicie z nimi robić?
- Czy wiecie, kiedy obchodzimy dzień babci?
- Czy wiecie, kiedy obchodzimy dzień dziadka?
- Jaki prezent wręczylibyście swoim dziadkom z okazji ich świąt?

Kolejno nauczyciel czyta dzieciom bajkę „Babcia i dziadek” (<http://www.nasze-bajki.pl/pl/przeglادarka.aspx?bajka=655>), a po wysłuchaniu treści, zadaje dzieciom pytania dotyczące tekstu.

Pytania do tekstu:

- Kogo wyczekiwali dziadkowie? – wnuków
- Kiedy odwiedzały ich wnuczęta? – w święta, wakacje i ferie
- Co babcia zaserwowała wnukom na powitanie? – kołaczki, konfitury, miód
- Jak nazywał się konik dziadka? – Siwek.

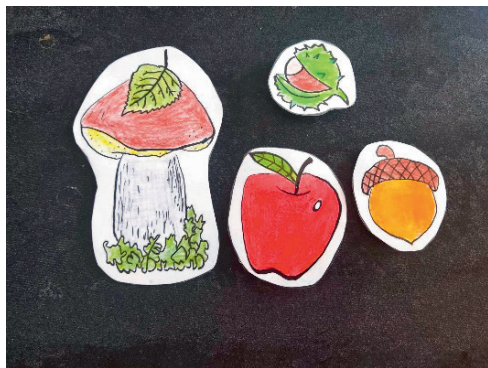
Po przeczytaniu bajki nauczyciel przeprowadza z dziećmi pogadankę na temat zabaw ich dziadków, pyta w co one lubią bawić się ze swoimi przyjaciółmi i na czym te zabawy polegają, oraz podaje przykłady zabaw ze swojego dzieciństwa, krótko opisuje każdą z nich.

W dniu czwartym zaplanowałam również lekcję wychowania fizycznego. Nauczyciel rozpoczyna zajęcia krótką rozgrzewką, po czym informuje dzieci, że na dzisiejszych zajęciach wypróbują kilka dawnych zabaw, a na koniec lekcji wspólnie zdecydują, która zabawa była najlepsza. Przeprowadzane zabawy to m.in. ciuci babka, berek i gra w zbijaka.

Na zakończenie nauczyciel inicjuje rozwiązywanie prostych zadań matematycznych. Nauczyciel czyta dzieciom pierwsze polecenie, w między czasie umieszcza na tablicy 3 papierowe koszyki, a dzieci rysują swoje koszyczki w zeszytach. Następnie zachęca uczniów do podejścia do tablicy w celu porządkowania odpowiedniej ilości zebranych przez postacie rzeczy do danego koszyka, są to kasztany, jabłka i grzyby. Pozostałe dzieci rysują zebrane rzeczy w zeszytach i wspólnie obliczają wynik końcowy.

Treść zadań tekstowych:

- *Rodzina Tomka wybrała się na grzyby. Tomek ma w koszyku 2 prawdziwki, tata Tomka ma o 2 grzyby więcej od Tomka, mama ma 4 grzyby. Ile grzybów razem ma rodzina Tomka?*
- *Rodzina Oli wybrała się do parku. Ola ma w koszyku 3 kasztany, brat Oli ma o 2 kasztany więcej od Oli oraz 2 żołądziejki, tata ma 3 żołądziejki i jednego kasztana. Ile rzeczy zebrała rodzina Oli?*
- *Krzyś wraz ze swoją siostrą Marysią i babcią wybrali się do sadu w poszukiwaniu jabłek. Krzyś zebrał 3 jabłka, Marysia ma w koszyczku o 2 jabłka więcej niż Krzyś, a babcia ma 6 jabłek. W drodze powrotnej, babci wypadły z koszyczka 3 jabłka. Ile jabłek przynieśli do domu?*



Sylwety zbieranych rzeczy

Źródło: opracowanie własne.



Plansza przedstawiająca koszyk

Źródło: opracowanie własne.

V. Dom – nie tylko budynek

Ostatni temat innowacji dotyczy dywagacji na temat domu rodzinnego.

Nauczyciel wita się z dziećmi, po czym informuje, iż na dzisiejszych zajęciach poznają różne rodzaje domów, nie tylko z Polski, ale i całego świata. W tym celu przedstawia uczniom prezentacje, w której znajdują się obrazki przedstawiające m.in. tipi, jutra, zamek, dom wielorodzinny itp. Krótko charakteryzuje każdy budynek.

Link do prezentacji: Różne rodzaje domów

Następną aktywnością jest zabawa pajęczynka. Dzieci wraz z nauczycielem zajmują miejsca na dywanie. Nauczyciel trzymając w ręku kłębek włóczki bądź rolkę jutowego sznurka, wypowiada słowa „dom to...”. Zabawa trwa do momentu, aż każde z dzieci otrzyma kawałek sznurka/włóczki i podzieli się swoim myślniami.

Kolejno nauczyciel dzieli klasę na grupy 4/5 osobowe. Każda z grup otrzymuje: – kartkę w rozmiarze A3 oraz 3 tekturowe cegiełki wycięte z tektury. Dzieci wykonują pracę plastyczną „Nasz wymarzony dom”. Zadaniem dzieci jest narysowanie domu i jego otoczenia, narysowanie na 3 otrzymanych cegiełkach czarnym flamastrem rzeczy, które według dzieci są najważniejsze w każdym domu np. serca, które symbolizuje miłość, przyklejenie cegiełek obok rysunku według hierarchii wartości ustalonej w grupie. Po skończonej pracy nauczyciel wraz z klasą ustalają, co według wszystkich jest najważniejsze w domu.

W temacie ostatniego dnia innowacji ujęłam również lekcję matematyki, do przeprowadzenia której jest potrzebna tablica z otwieranymi okienkami, nawiązująca do przewodniego tematu zajęć. Nauczyciel wybiera chętne dziecko, które wskazuje jedną z kopert zawierających zadania matematyczne oraz

zagadkę. Nauczyciel odczytuje zagadkę, dziecko odpowiada. Następnie uczeń wykonuje działanie dodawania lub odejmowania w zakresie 10, po czym szuka na tablicy domku z cyfrą wyniku. Otwiera domek i sprawdza czy znajduje się tam obrazek przedstawiający rozwiązanie zagadki.

- Ma ściany, podłogi
Okna i drzwi
A w nim mieszkasz ty
- Ten mały domek
Przez Eakimosa wybudowany
Z lodu i śniegu
Ma dach, podłogę i wszystkie ściany
- Stoi piękny na górze
Otoczony gęstwiną
Mieszka z nim cud królewna
Wraz z królewską rodziną
- Domek z płótna,
Każdemu znany,
Bywa zwijany
I rozbijany

$$2+1=3$$

$$3+3=6$$

$$5-3=2$$

$$6-2=4$$



Schemat zabawy matematycznej z tablicą

Źródło: opracowanie własne.

Następnie odbywa się lekcja wychowania fizycznego. Nauczyciel rozpoczyna zajęcia krótką rozgrzewką, po czym wykonuje razem z dziećmi ćwiczenia zaczerpnięte z metody ruchu rozwijającego Weroniki Sherborn, są to m.in. spychacz, bańka wstańka i przechadzka.

W dalszej kolejności nauczyciel inicjuje zabawę „Ptaszki w domku”. Każde z dzieci otrzymuje szarfę, która będzie pełnić rolę tytułowego domku. Zadaniem dzieci jest bieganie po sali w rytm włączonej przez nauczyciela piosenki, udając ptaki. Kiedy melodia zostanie zastopowana, dzieci muszą jak najszybciej wejść w szarfy położone na podłodze.

Na zakończenie zajęć dzieci wykonują pracę plastyczną „Mój kolorowy domek”. Za pomocą patyczków do uszu i farb plakatowych, tworzą obrazek techniką kropkowania.

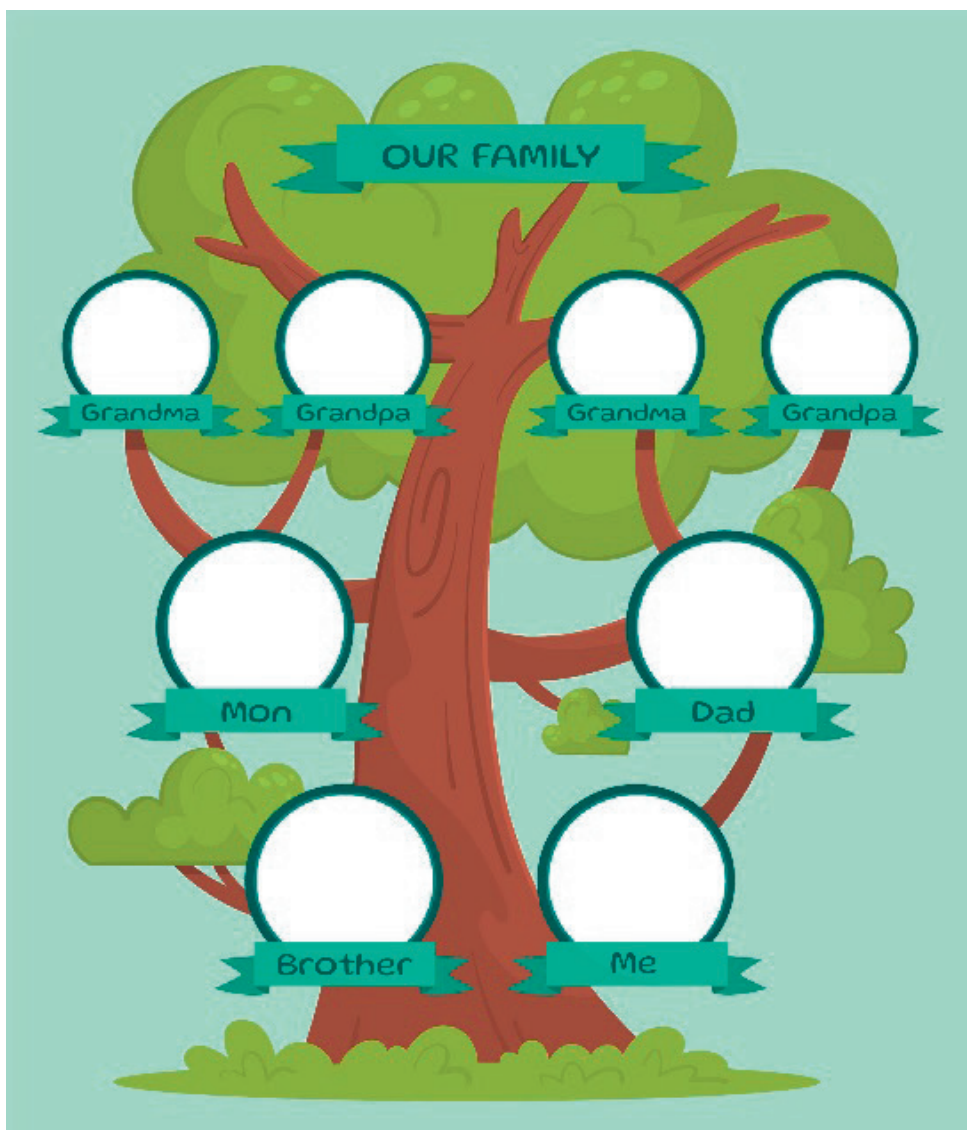
Kart pracy

Innowacja zawiera również karty pracy potrzebne do podsumowania zajęć lub wykorzystania w trakcie lekcji. Dotyczą:

- Utrwalenia poznanej słownictwa związanego z tematyką rodziny w języku angielskim;

- Utrwalenia zagadnienia porównywania liczb;
- Utrwalenia pisowni litery „T”;
- Utrwalenia pisowni litery „M”.

Język angielski – utrwalenie poznanego słownictwa związanego z tematyką rodziny



Źródło: [https://www.freepik.com/free-vector/hand-drawn-family-tree_18954382.htm#](https://www.freepik.com/free-vector/hand-drawn-family-tree_18954382.htm#fromView=keyword&page=1&position=0&uuiid=355b0840-3cb2-4ea9-b3b4-5729fb5075df)
fromView=keyword&page=1&position=0&uuiid=355b0840-3cb2-4ea9-b3b4-5729fb5075df

Matematyk – utrwalenie zagadnienia porównywania liczb

Rozwój dziecka

1

**POLICZ I
PORÓWNAJ**

Policz obrazki po lewej i po prawej stronie, napisz ilość obrazków i postaw znak:
> = <
więcej równa się mniej

Copyright 2019 ci@idwiewki.pl
Zabraniamy kopiować, powielać, lub publikować
tę pracę w całości lub w części.

Język polski: propozycja utrwalenia znajomości liter „T” oraz „M”



Karty historyjek

Źródło: <https://mp64.katowice.pl/aktualnosc/zadanie-16-04-2020r/>

Kot

Traktor

Balet

Karty pytań

Źródło: opracowanie własne.



Karty odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne.

Zadaniem dzieci jest:

- Określenie czy w danym wyrazie występuje głoska „T”;
- Określenie, w którym miejscu w wyrazie występuje głoska „T”;
- Przyczepienie odpowiednią stroną obrazka we właściwym miejscu na tablicy.

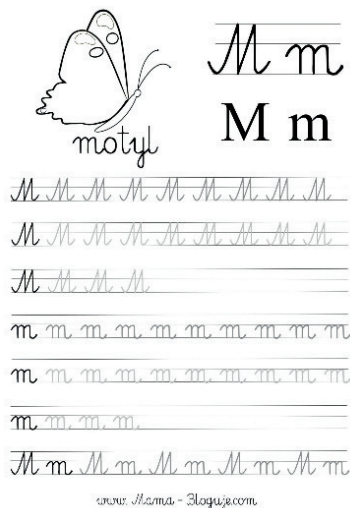
Uwaga: Plansze z symbolami, jak i obrazki z pytaniami powinny zostać zalaminowane.

Ruchowe dopasowywanie

Ta propozycja jest odpowiednia w przypadku lekcji angielskiego oraz zajęć związanych z poznawaniem rodzajów domów. Nauczyciel zaprasza dzieci na dywan, po czym prosi uczniów o zamknięcie oczu. Dzieci otrzymują plansze przedstawiające poznane wyrażenia bądź rodzaje domów, następnie prosi o otwarcie oczu. Zadaniem uczniów jest odnalezienie osoby z tym samym obrazkiem i wypowiedzenie nazwy obrazka znajdującego się na planszy.

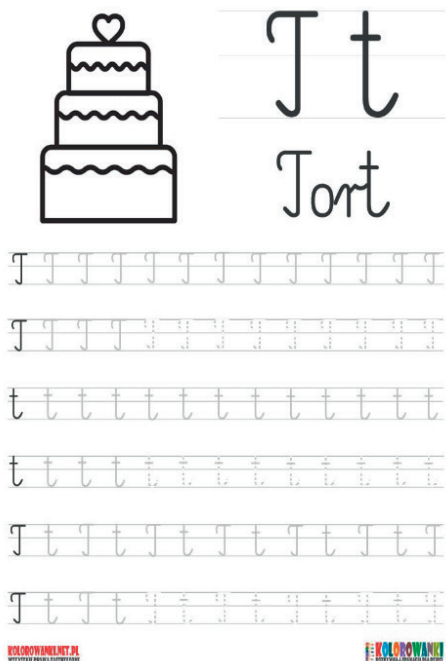
Uwaga: Jeżeli liczba uczniów w klasie jest nieparzysta, nauczyciel bądź pomoc nauczyciela powinni zaangażować się w zabawę i tworzyć pary z pozostałymi dziećmi.

Utrwalenie pisowni litery „M” oraz łączenie jej z innymi literami



Źródło: <https://mamotoja.pl/male-dziecko/wychowanie/litera-m-do-druku-nauka-pisania-liter-po-sladzie-33517-r1/>
<https://www.mama-bloguje.com/szablony-nauki-pisania-liter-literki-m/>

Utrwalenie pisowni litery „T” oraz łączenie jej z innymi literami



Źródło: <https://kolorowanki.net.pl/nauka-pisania-liter/litera-t/>
<https://www.kolorowe-obrazki.pl/litera-t-kaligrafia/>

Działania mające na celu redukcję braków i właściwe reagowanie w przypadku niepokojących sygnałów

Innowacja zawiera spis sytuacji, w których uczeń nie przyswoił poszczególnych treści, bądź przejawia niepokojące sygnały oraz sposoby reagowania i działanie jakie powinien podjąć nauczyciel.

- W sytuacji, kiedy któryś z uczniów nie przyswoił danych treści, bądź przejawia niepokojące sygnały należy: W przypadku braku dostrzegania różnicy między literą „T” a literą „M” należy indywidualnie pracować z dzieckiem w celu uregulowania braków. Konieczna będzie również praca rodziców z dzieckiem w warunkach domowych. Do tego celu będą potrzebne pomoce sensoryczne np. drewniane tabliczki z wyrzeźbioną literą „T” oraz literą „M”, których zadaniem będzie stymulowanie pamięci dziecka, pomoc w kojarzeniu i zrozumieniu struktury litery za pośrednictwem dotyku oraz ćwiczenia słuchowe pobudzające pamięciowe kojarzenie i zrozumienie litery poprzez słuch np. wspólne poszukiwanie wyrazów zawierających „T” i „M”.

- W sytuacji, kiedy uczeń nie zgadza się ze stwierdzeniem „dom jest miejscem, w którym czujemy się dobrze”, należy przeprowadzić indywidualny wywiad z dzieckiem, w celu weryfikacji poczucia bezpieczeństwa ucznia w środowisku domowym oraz jego stosunku do opiekunów. W dalszej kolejności nauczyciel powinien przeprowadzić rozmowę z rodzicami.
- W przypadku, kiedy dziecko przejawia trudności ze zrozumieniem zagadnienia porównywania liczb, nauczyciel powinien za pomocą przedmiotów rzeczywistych wykonać kilka przykładów zbiorów np. 2 misie i 4 kasztany, 3 misi i 3 żołądźce oraz 1 miś i dwa misie. Następnie zadaniem nauczyciela jest wyjaśnienie różnic między zbiorami, omówienie znaków (nazwy, sposób użycia), a także wspólne określenie z uczniem, jaki znak pasuje najlepiej do danego zbioru.
- Jeżeli uczeń posiada trudność ze zrozumieniem zróżnicowania środowisk rodzinnych tj. nie rozumie, że rodziny nie tworzą tylko rodzice i dzieci, należy przeprowadzić z rodzicami wywiad środowiskowy na temat tego, czy dziecko miało styczność z różnymi rodzajami rodzin.
- W przypadku, gdy dziecko nie przyswoiło informacji, iż rodzinę tworzą osoby połączone więzami krwi, warto, aby uczeń obejrzał bajkę o pokrewieństwie oraz wspólnie z nauczycielem wykonał kartę pracy związaną z tym zagadnieniem.

Link do bajki: https://www.youtube.com/watch?v=_5fubXJRkjm

Link do karty pracy: <https://emocjedziecka.pl/rodzina-karta-pracy/>

- W sytuacji, kiedy dziecko nie potrafi określić obowiązków rodziców bądź swoich należy w trakcie zajęć obejrzeć razem z klasą krótką bajkę o obowiązkach.

Link do bajki: <https://www.youtube.com/watch?v=SvfoVdP6Mx0>

- Jeżeli dziecko przejawia trudności z przyswojeniem nazw bądź zasad zabaw poznanych na zajęciach, warto by przećwiczyło je w domu razem z rodzicami. W przypadku, gdy uczeń nie przyswoił w pełni słów poznanej na zajęciach piosenki, powinien kilkukrotnie zaśpiewać ją w domu razem z rodzicami.
- W sytuacji, kiedy uczeń ma trudności z określeniem miesiąca, w którym przypada dzień babci, dziadka, mamy bądź taty należy indywidualnie przeczytać z nim bajkę o miesiącach w celu utrwalenia ich nazw. Następnie powtórzyć razem z dzieckiem nazwy wspomnianych wcześniej świąt oraz miesiące ich obchodzenia.

Link do bajki: <https://blizejprzedszkola.pl/o-dwunastu-miesiacach-opowiadanie,2,5445.html#>

Pomiar pedagogiczny

W celu weryfikacji ilości treści przyswojonych na zajęciach przez uczniów nauczyciel powinien zainicjować przed zakończeniem zajęć krótkie aktywności, mające na celu sprawdzenie ilości zebranej wiedzy przez każdego z uczniów. Poniżej znajdują się propozycje takowych działań.

- **Zielono-czerwone lizaki:**

Nauczyciel rozdaje dzieciom dwustronne, papierowe lizaki, z jednej strony czerwone, a z drugiej zielone. Zadaniem uczniów jest ocena czy odpowiedź czytana przez nauczyciela jest właściwa – wówczas podnoszą lizak do góry zieloną stroną – czy też błędna – wówczas podnoszą lizak do góry czerwoną stroną.

- **Propozycje związane z tematem nr 1**

- ✓ Każde dziecko ma dwoje rodziców.
- ✓ Obowiązkiem dzieci jest nauka.
- ✓ Rodzinę tworzą osoby spokrewnione ze sobą.
- ✓ Babcia i wnuczka tworzą rodzinę.
- ✓ Piosenka, której się dzisiaj nauczyliśmy nazywa się „Wlazł kotek na płotek”.
- ✓ Dzieci z domu dziecka trafiają do rodzin zastępczych.
- ✓ Madzia ma 2 lata, a jej siostra Ola 6. Czy Madzia ma więcej lat niż Ola?
- ✓ W rodzinie wielopokoleniowej jest tylko jedno dziecko.
- ✓ Staś ma 4 lata, a jego siostra Basia 5. Czy Staś ma mniej lat niż Basia?

- **Tupanie i klaskanie:**

Nauczyciel informuje dzieci, iż ich zadaniem będzie ocena czy czytane przez niego wypowiedzi są właściwe – wówczas klaszczą w dłonie – czy też błędne – wówczas tupią nogami.

- **Propozycje związane z tematem nr 2**

- ✓ Na dzisiejszych zajęciach poznaliśmy literę „M”.
- ✓ Słowo Mama zaczyna się na literkę „A”.
- ✓ W słowie mam literka „M” znajduje się tylko na końcu wyrazu.
- ✓ Dzień mamy obchodzimy w czerwcu.
- ✓ W słowie Dom literka „M” znajduje się na początku wyrazu.
- ✓ Możemy pomagać мамie w sprzątaniu, leżąc na łożku.
- ✓ W słowie kot znajduje się literka „M”.
- ✓ Obowiązkiem mamy jest jedzenie czekolady.
- ✓ W słowie Kamil literka „M” znajduje się w środku wyrazu.

Jeżeli dzieci mają trudność z wyłapaniem litery w danym wyrazie, warto wspólnie z nimi przeliterować sprawiające trudności słowo.

- **Yes jump, no sitting**

Nauczyciel informuje dzieci, iż ich zadaniem będzie ocena czy czytane przez niego wypowiedzi są właściwe – wówczas uczniowie wstają z krzesłek i wykonują jeden podskok wypowiadając przy tym słowo „yes” – czy też błędne – w takiej sytuacji siedzą na krzesłkach mówiąc „no”.

- **Propozycje związane z zajęciami z języka angielskiego**

- ✓ Słowo baby znaczy mama.
- ✓ Słowo dad znaczy babcia.
- ✓ Słowo mom znaczy dziecko.
- ✓ Słowo sister znaczy siostra.
- ✓ Słowo grandfather znaczy dziadek.
- ✓ Słowo brother znaczy rodzina.
- ✓ Słowo house znaczy dom.
- ✓ Słowo family znaczy brat.

- **Nos i ucho**

Nauczyciel informuje dzieci, iż ich zadaniem będzie ocena czy czytane przez niego wypowiedzi są właściwe – wówczas dzieci dotykają swoich nosów – czy też błędne – w takiej sytuacji dotykają swoich uszu.

- **Propozycje związane z tematem nr 3**

- ✓ Na rysunku jest przedstawiona litera „T” (nauczyciel pokazuje dzieciom plansze z literą „T”).
- ✓ Słowo Traktor zaczyna się na literkę „M”.
- ✓ Dzień taty obchodzimy w grudniu.
- ✓ W słowie tata znajdują się dwie spółgłoski i jedna samogłoska.
- ✓ Taternictwo to inaczej jazda na taczkach.
- ✓ W słowie tata literka „T” znajduje się na początku i na końcu wyrazu.
- ✓ Słowo tort zaczyna się na literkę „T”.
- ✓ W słowie Patryk literka „T” znajduje się na początku wyrazu.

Jeżeli dzieci mają trudność z wyłapaniem litery w danym wyrazie, warto wspólnie z nimi przeliterować sprawiające trudności słowo.

- **Pieczątki**

Dzieci otrzymują od nauczyciela białe karteczki z numerkami przyporządkowanymi do danego pytania oraz po dwie pieczątki – jedną zieloną, drugą czerwoną. Zadaniem uczniów będzie ocena czy czytane przez niego wypowiedzi są właściwe – wówczas odbiją pieczętkę zieloną – czy też błędne – wówczas odbiją pieczętkę czerwoną. Po przeczytaniu wszystkich odpowiedzi nauczyciel zbiera karteczki w celu weryfikacji treści nabytych przez dzieci w trakcie zajęć.

- **Propozycje związane z tematem nr 4**

- ✓ Nasi dziadkowie będąc dziećmi uwielbiali grać w gry na komputerze.
- ✓ Jedną z zabaw naszych dziadków jest gra w berka.
- ✓ Dzień babci obchodzimy we wrześniu.
- ✓ Ciuci babka polega na udawaniu babci.
- ✓ Jedną z zabaw naszych dziadków jest gra w klasy.
- ✓ Dzień dziadka obchodzimy w lipcu.
- ✓ Gra w dwa ognie polega na skakaniu na skakance.
- ✓ Nasze babcie jako małe dziewczynki lubiły pleść wianki z kwiatów.

- **Propozycje związane z tematem nr 5**

Nauczyciel zaprasza dzieci na dywan. Następnie informuje uczniów, iż ich zadaniem będzie ocena czy czytane przez niego wypowiedzi są właściwe – wówczas muszą się udać na prawą stronę dywanu – czy też nie – wówczas udają się na lewą stronę dywanu.

- ✓ Dom zbudowany w całości z lodu nazywa się Igloo.
- ✓ W zamku mieszkają Indianie.
- ✓ Dom tworzy rodzina.
- ✓ Tipi jest rodzajem namiotu.
- ✓ Dom jest miejscem, w którym czujemy się dobrze.
- ✓ Lepianki możemy spotkać w Polsce.
- ✓ Dom to wspólne święta.
- ✓ Dom bliźniak nazywamy w ten sposób, dlatego, że mieszkają w nim bliźniaki.
- ✓ Jurta to rodzaj dużego namiotu.

Po każdym pytaniu warto krótko przeanalizować odpowiedź z uczniami, dlaczego jest poprawna, a dlaczego negatywna.

Informacja zwrotna do dzieci na temat atrakcyjności zajęć

- **Propozycja nr 1**

Nauczyciel rozdaje dzieciom po dwie plakietki – uśmiechniętą dziewczynę oraz smutnego chłopca. Jeżeli zajęcia były dla dziecka ciekawe i atrakcyjne, wówczas powinno ono umieścić wesołą minkę w koszyczku trzymanym przez nauczyciela. Jeżeli zajęcia były dla ucznia nieinteresujące i nudne, wówczas powinien umieścić smutną minkę w tym samym koszyku. Niewykorzystane minki dzieci powinny odkładać do przygotowanego wcześniej pojemnika. Po skończonych lekcjach nauczyciel podsumowuje ilość wesołych i smutnych minek. Wnioskuje, czy dzieci są zadowolone z przeprowadzonych zajęć.

- **Propozycja nr 2**

Nauczyciel prosi dzieci o ustawienie się w kolejce do biurka. W dalszej kolejności umieszcza na nim dwie pieczętki – jedną z kciukiem w górę, drugą z kciukiem w dół – oraz kartkę rozmiaru A4. Zadaniem uczniów jest określenie czy zajęcia były dla nich atrakcyjne, czy też nie, poprzez odbicie odpowiedniej pieczętki (kciuk w górę – tak, kciuk w dół – nie). W celu zapewnienia dzieciom poczucia komfortu nauczyciel powinien dać dzieciom przestrzeń i spojrzeć na kartkę, kiedy wszystkie dzieci odbiją pieczętkę. Po skończonych lekcjach nauczyciel podsumowuje ilość kciuków w górę i w dół. Wnioskuje, czy dzieci są zadowolone z przeprowadzonych zajęć.

- **Propozycja nr 3**

Uczniowie dostają od nauczyciela małe karteczki. Ich zadaniem jest narysowanie zielonego serduszka, jeżeli zajęcia dla nich były atrakcyjne bądź czarnego serduszka, gdy zajęcia były dla nich mało atrakcyjne. Kolejno odkładają swoje rysunki na biurku nauczyciela. Po skończonych lekcjach nauczyciel podsumowuje ilość wesołych i smutnych serduszek. Wnioskuje, czy dzieci są zadowolone z przeprowadzonych zajęć.

References

- Freepik Company. *Hand drawn family tree*. https://www.freepik.com/free-vector/hand-drawn-family-tree_18954382.htm#fromView=keyword&page=1&position=0&uud=355b0840-3cb2-4ea9-b3b4-5729fb5075df
- Gruszczyk-Kolczyńska, E., Zielińska, E. (2015). *Dziecięca matematyka – dwadzieścia lat później*. Bliżej Przedszkola.
- Jaworska, M., Jędrzejewska, M., Nawrocka-Skolimowska, K. (2019). *Dziecinnie prosta matematyka*. Fundacja mBanku.
- Kolorowanki.net.pl. *Nauka pisania liter po śladzie – litera T, t*. <https://kolorowanki.net.pl/nauka-pisania-liter/litera-t/>
- Kolorowe Obrazki. *Litera T – Kaligrafia*. <https://www.kolorowe-obrazki.pl/litera-t-kaligrafia/>
- Kupisiewicz, C. (2012). *Dydaktyka. Podręcznik akademicki*. Oficyna Wydawnicza Impuls.

- Malek, R. (2019). *Dzień dobry, moje kłopoty! Pomoc dla uczniów z trudnościami w zachowaniu w codziennych sytuacjach społecznych. Opowiadania i karty pracy*. Wydawnictwo Harmonia.
- Mama Bloguje. *Szablony do nauki pisania literki M*. <https://www.mama-bloguje.com/szablony-nauki-pisania-liter-literki-m/>
- Mamo to ja. *Litera M do druku – nauka pisania liter po śladzie*. <https://mamotoja.pl/male-dziecko/wychowanie/litera-m-do-druku-nauka-pisania-liter-po-sladzie-33517-r1/>
- Nasze-bajki.pl. *Babcia i dziadek*. <http://www.nasze-bajki.pl/pl/przegladarka.aspx?bajka=655>
- Nelsen, J. (2016). *Pozytywna Dyscyplina*. Wydawnictwo CoJaNaTo.
- Okoń, W. (1998). *Nowy słownik pedagogiczny*. Wydawnictwo Akademickie Żak.
- Okoń, W. (2016). *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*. Wydawnictwo Akademickie Żak.
- Podstawa Programowa. (2017). *Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej*. <https://podstawaprogramowa.pl/Szkola-podstawowa-I-III-1>
- Printoteka.pl. *Wyturlaj babcie*. <https://www.printoteka.pl/pl/materials/item/3728>
- Printoteka.pl. *Wyturlaj dziadka*. <https://www.printoteka.pl/ah/materials/item/3730>
- Przedszkole. *Trzy małe świnki i wilk. Karty historyjek*. <https://mp64.katowice.pl/aktualnosci/zadanie-16-04-2020r>
- Rozwój dziecka. *Policz i porównaj nr 1: liczby od 1 do 5*. <https://childdevelop.pl/worksheets/4805>
- Tarkowski, Z. (2020). *Dzieci z zaburzeniami zachowania, emocji i mowy*. Wydawnictwo Harmonia.
- Wcisło, A. (2015). *Przygoda Tadeusza Talara – wprowadzenie litery T, t*. Przedszkole nr 1 w Miastku.
- Wilk, J. (2002). *Pedagogika rodziny: zagadnienia wybrane*. Instytut Pedagogiki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.